

Linolja bräddar arsenik

Dyr virkesimpregnering får chansen när gammal förbjuds

Virke som tryckimpregnerats med linolja är ett alternativ till den arsenikimpregnerade plankan som förbjuds i sommar. Det är beständigt mot fukt och röta, spricker inte och kan målas utan att grundfärgas. Nackdelen är priset – nästan 50 procent dyrare än en vanlig plankan.

Virke som tryckimpregnerats med linolja är ett alternativ till den arsenikimpregnerade plankan som förbjuds i sommar. Det är beständigt mot fukt och röta, spricker inte och kan målas utan att grundfärgas. Nackdelen är priset - nästan 50 procent dyrare än en vanlig plankan.

Ove Byh och Jan Thors på Lissma Såg & Bygg plockar ut det linolje-impregnerade virket ur autoklaven, i vilken oljan tryckts in i virket.
Foto: Mats Andersson

konsumenter efter halvårsskiftet.

Tester på Lantbruksuniversitetet i Uppsala och på Luleå tekniska universitet visar att det nya virket fungerar minst lika bra som det gamla, traditionellt impregnerade. Det ger lika bra skydd mot fukt och väta, torkar eller spricker inte, har lång livslängd och kan målas utan att grundfärgas.

Nackdelen är priset, nästan 50 procent högre än för vanligt tryckimpregnerat virke.

- Men med allt medräknat blir den på sikt inte dyrare än en vanlig bräda, säger Johan Tarukoski, vd på Uppsalaföretaget Linotech, som i tio år utvecklat den speciella linoljan och tekniken att impregnera.

Den nya brädan impregneras med ett så kallat linoljederivat - en linolja som raffinerats och bearbetats så att den blivit ren från proteiner och andra ämnen som är grogrund för bland annat fukt och röta.

Den modifierade linoljan är, liksom impregneringsmetoden, patenterad i ett 40-tal länder.

Processen är i princip densamma som vid traditionell impregnering, med ett par nya moment och större krav på den maskinella utrustningen.

Obehandlade brädder förs in i en autoklav. Inne i den slutna tuben trycks den upphettade oljan in i träet.

Den nya brädan är inte det enda alternativet till den arsenikimpregnerade. Ett annat är obehandlat lärkträ. Företaget Bitus har också en miljövänlig furubräda, i vilken linoljan har kokats in i träet. "Thermowood", en finsk bräda som värmebehandlats, kan vara ytterligare ett alternativ.

FAKTA

Impregnering: Inget totalförbud

- EUs restriktioner, som införts i Kemikalieinspektionens författningssamling, träder i kraft den 1 juli i år.
- EUs restriktioner mot virke som impregnerats med koppar-, krom- och arsenikföreningar gäller i första hand konsumenter. Dispens från förbudet kan utfärdas för vissa industrianläggningar, jordbruks- och offentliga byggnader liksom för broar, bryggor och liknande.
- Försäljning av den koppar-, krom- och arsenikbehandlade plankan har successivt minskat. 1991 svarade den för närmare 85 procent av försäljningen av impregnerad, hyvlad och sågad furu. I dag är andelen cirka 40 procent.

- Text: Hans Dahlquist
- ▶ [E-post till redaktionen](#)
 - ▶ [Skriv ut artikeln](#)
 - ▶ [Tipsa en kollega](#)
 - ▶ [Prenumerera på nyhetsbrevet](#)
 - ▶ [Prenumerera på tidningen](#)

© [Information om Ny Tekniks regler för Upphovsrätt](#)
[Copyright information in English.](#)
